

Dz.U. 1999 Nr 75 poz. 846

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI

z dnia 6 września 1999 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy magazynowaniu, napełnianiu i rozprowadzaniu gazów płynnych.

Na podstawie art. 237¹⁵ § 2 Kodeksu pracy zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy magazynowaniu i rozprowadzaniu gazów płynnych oraz napełnianiu zbiorników tymi gazami.

§ 2.

1. Przez gazy płynne należy rozumieć ropopochodne gazy skroplone propan, butan i mieszaninę propan-butan, zakwalifikowane do materiałów niebezpiecznych w grupie wybuchowości II A.
2. Klasyfikację i skład gazu płynnego określają Polskie Normy.

§ 3.

1. Zasady oceny i klasyfikacji stref zagrożenia wybuchem oraz wymiary tych stref przy magazynowaniu, napełnianiu i rozprowadzaniu gazu płynnego określają przepisy o ochronie przeciwpożarowej oraz przepisy techniczno-budowlane.
2. Instalacja i urządzenia elektryczne oraz telekomunikacyjne znajdujące się w pomieszczeniach i strefach zagrożenia wybuchem powinny odpowiadać warunkom technicznym określonym w odrębnych przepisach, o których mowa w ust. 1, i Polskich Normach.

§ 4.

1. Pracodawca jest zobowiązany wyposażyć stanowiska pracy związane z magazynowaniem, napełnianiem i rozprowadzaniem gazu płynnego w podręczny sprzęt gaśniczy.
2. Aparatura, urządzenia i środki ochrony indywidualnej oraz instalacje przeciwpożarowe i podręczny sprzęt gaśniczy stanowiące wyposażenie pracowników i stanowisk pracy powinny być utrzymywane w pełnej sprawności technicznej.
3. Lokalizację i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego oraz jego oznakowanie znakami bezpieczeństwa określają przepisy o ochronie przeciwpożarowej i Polskie Normy.

§ 5.

Prace naprawcze poza procesem technologicznym wykonywane w strefach zagrożenia wybuchem należy traktować jako prace szczególnie niebezpieczne, określone w ogólnych przepisach bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 6.

1. Na terenie rozlewni i baz gazu płynnego do ruchu dopuszcza się wyłącznie pojazdy z silnikiem wysokoprężnym lub innym w wykonaniu przeciwwybuchowym.
2. Pojazdy, o których mowa w ust. 1, powinny poruszać się po wydzielonych pasach ruchu.

§ 7.

Prace związane z napełnianiem, przechowywaniem i rozprowadzaniem gazu płynnego oraz konserwacją urządzeń technologicznych mogą wykonywać wyłącznie pracownicy posiadający kwalifikacje określone w odrębnych przepisach.

§ 8.

Do napełniania gazem płynnym i magazynowania tego gazu dopuszcza się tylko specjalnie do tego celu przeznaczone zbiorniki ciśnieniowe, spełniające wymagania określone w przepisach dozoru technicznego i Polskich Normach.

§ 9.

1. Pracodawca jest zobowiązany do opracowania na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz innych przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy, mających zastosowanie przy instalacjach do gazu płynnego, szczegółowych instrukcji zakładowych dla poszczególnych etapów, procesu technologicznego, pomieszczeń i stanowisk pracy, jak również instrukcji sposobu postępowania w razie zagrożeń związanych z awarią instalacji.
2. Pracodawca jest zobowiązany zapoznać pracowników z instrukcjami, o których mowa w ust. 1.

§ 10.

Pracownicy zatrudnieni w rozlewni gazu płynnego i na stanowiskach przeładunkowych cystern kolejowych lub samochodowych powinni być przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy, ratownictwa chemicznego oraz przepisów przeciwpożarowych, zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 11.

1. Magazyny i składowiska butli z gazem płynnym znajdujące się na placach powinny być wyposażone w instalacje odgromowe zgodnie z Polskimi Normami.
2. W magazynach i składowiskach, o których mowa w ust. 1, należy zapewnić dostęp do butli umożliwiający prowadzenie akcji ratowniczej.

§ 12.

1. Butle z gazami płynnymi o pojemności do 11 kg gazu powinny być składowane w pozycji stojącej, nie więcej niż w trzech warstwach.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do składowania butli z gazem o pojemności do 11 kg w kontenerach lub na paletach.
3. odległości magazynowania butli z gazem płynnym od budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej oraz dróg określają odrębne przepisy.
4. Zabrania się magazynowania butli z gazem płynnym w:
  - 1) pomieszczeniach znajdujących się poniżej poziomu gruntu,
  - 2) pomieszczeniach, w których znajdują się studzienki, otwory kanalizacyjne lub inne nie wentylowane zagłębienia,

- 3) pomieszczeniach do przechowywania produktów żywnościowych,
- 4) składach materiałów wybuchowych, łatwo palnych lub żrących,
- 5) kotłowniach, hydroforniach i węzłach cieplnych,
- 6) garażach i pomieszczeniach, w których znajdują się pojazdy silnikowe.

§ 13.

Zbiorniki do magazynowania gazu płynnego powinny być:

- 1) wyposażone w armaturę i osprzęt zgodnie z przepisami technicznymi i Polskimi Normami,
- 2) dopuszczone do eksploatacji zgodnie z przepisami o dozorze technicznym.

§ 14.

1. Do armatury i osprzętu zbiorników z gazem płynnym powinien być zapewniony łatwy dostęp.
2. Przenośne oświetlenie elektryczne wykorzystywane podczas pracy przy zbiornikach z gazem płynnym powinno mieć wykonanie przeciwwybuchowe i napięcie nie wyższe niż 24 V.

§ 15.

1. Działalność gospodarcza w zakresie napełniania butli gazem płynnym może być prowadzona wyłącznie przez podmioty spełniające wymagania określone w odrębnych przepisach.
2. Każda butla napełniona gazem płynnym powinna być opatrzona znakiem identyfikacyjnym rozlewni gazu.

§ 16.

1. Zabrania się napełniania gazem płynnym butli, których stan techniczny nie odpowiada wymaganiom bezpiecznej eksploatacji, a w szczególności butli:
  - 1) do gazu innego niż ten, na który butla jest przeznaczona,
  - 2) bez wymaganego oznaczenia,
  - 3) z nieczytelnymi lub nieprawidłowymi oznaczeniami,
  - 4) po upływie terminu badania okresowego,
  - 5) z nieszczelnym lub uszkodzonym zaworem,
  - 6) z uszkodzeniami powierzchni,
  - 7) poddanych działaniu płomieni,
  - 8) wyposażonych w zawory, których konstrukcja umożliwia demontaż zaworu w celu przeprowadzenia naprawy.
2. Zabrania się napełniania gazem płynnym butli, których powłoka ma barwę czerwoną lub żółtą.

§ 17.

Pracownik przed napełnieniem butli gazem płynnym, jest zobowiązany dokładnie skontrolować:

- 1) szczelność instalacji,
- 2) ustawienie parametrów urządzeń napełniających i prawidłowość ich działania.

§ 18.

Butle nowe lub po regeneracji, przed napełnieniem gazem płynnym, należy odpowietrzyć.

§ 19.

Transportery butli i urządzenia napełniające powinny być wyposażone we wspólne awaryjne wyłączniki.

§ 20.

1. Uruchomienie agregatu pompowego do gazu płynnego może nastąpić wyłącznie po uprzednim napływie gazu płynnego do pompy.
2. Eksploatacja agregatów pompowych i sprężarek do gazu powinna odbywać się zgodnie z dokumentacją techniczno-ruchową producenta urządzeń.
3. Agregaty i inne urządzenia podczas przeglądów lub napraw należy zabezpieczyć przed przypadkowym włączeniem i wyposażyć w tablice ostrzegawcze o treści: „Nie uruchamiać – naprawa”.
4. Podczas przeglądu lub napraw agregatów i innych urządzeń należy je odłączyć od instalacji armaturą odcinającą, opróżnić z gazu i wyłączyć zasilanie elektryczne.

§ 21.

1. Zabrania się przeprowadzania jakichkolwiek napraw urządzeń i instalacji rozlewni gazu płynnego podczas ruchu agregatów pompowych, sprężarkowych i innych urządzeń technologicznych rozlewni oraz podczas pracy urządzeń i instalacji napełniających.
2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, dotyczy również stanowiska załadunku i rozładunku zbiorników cystem samochodowych i kolejowych.
3. Załadunek lub rozładunek cystem samochodowych i kolejowych w bazach gazu płynnego powinien odbywać się na stanowiskach posiadających stacjonarne instalacje przeładunkowe wyposażone w urządzenia przeciwpożarowe zgodnie z warunkami technicznymi.

§ 22.

1. Każdą napełnioną butle poddaje się dodatkowej kontroli wagowej, a w przypadku przekroczenia dopuszczalnego napełnienia gazem określonego w odrębnych przepisach, należy usunąć jego nadmiar i dokonać ponownego sprawdzenia butli.
2. Wagi kontrolne powinny być poddawane legalizacji, zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 23.

1. Zawór butli po napełnieniu należy poddać kontroli szczelności w kąpeli wodnej lub przy pomocy elektronicznego urządzenia do wykrywania nieszczelności.
2. Kontrola, o której mowa w ust. 1, obejmuje kontrolę połączenia gwintowego zaworu z butlą oraz kontrole szczelności zaworu w pozycji otwartej z zaślepionym wylotem zaworu.
3. Pracownik, który stwierdzi nieszczelność butli po napełnieniu gazem płynnym w miejscach, o których mowa w ust. 2, powinien niezwłocznie oddać butlę do naprawy.

§ 24.

Opróżnianie butli oraz upuszczanie gazu może odbywać się wyłącznie przy użyciu urządzenia do odsysania gazu.

§ 25.

1. Butle napełnione gazem płynnym przeznaczone do eksploatacji powinny być wyposażone w osłonę zaworu oraz w nakrętkę zaślepiającą na króćcu przyłączeniowym.
2. W handlu detalicznym butle z gazem powinny być rozprowadzane wraz z instrukcją ich bezpiecznego przechowywania i przyłączania do urządzeń gazowych.
3. Butla z zaworem do odbioru fazy ciekłej powinna być opatrzona etykietą ostrzegającą o zakazie jej użytkowania w gospodarstwach domowych.
4. Zaleca się, aby króciec przyłączeniowy zaworu butli, o której mowa w ust. 3, miał konstrukcję uniemożliwiającą podłączenie reduktora stosowanego do butli przeznaczonej do poboru fazy gazowej.

§ 26.

Przy stosowaniu wielozmianowej organizacji pracy pracownicy obsługujący urządzenia technologiczne baz, magazynów, rozlewni i stacji gazu płynnego mogą opuścić swoje stanowiska pracy tylko wówczas, gdy przełożą obowiązki pracownikom następczej zmiany.

§ 27.

1. Przed przystąpieniem do napełniania lub opróżnienia cystern kolejowych i samochodowych należy:
  - 1) unieruchomić cysterny za pomocą klinów, przy czym niedozwolone jest stosowanie klinów do wyhamowywania wagonów,
  - 2) założyć instalację uziemiającą,
  - 3) sprawdzić ich stan techniczny, przy czym kontrola stanu technicznego cystern kolejowych przed napełnieniem lub rozładunkiem powinna być ewidencjonowana.
2. Podczas napełniania lub opróżniania cystern kolejowych:
  - 1) co najmniej dwóch pracowników powinno stale przebywać przy cysternach, kontrolując przebieg procesu napełniania lub opróżniania,
  - 2) bocznica kolejowa powinna być zamknięta oraz oznakowana tablicami ostrzegawczymi informującymi o zakazie wstępu; przy ograniczonej widoczności tablice te należy oświetlić i oznakować czerwonym światłem.
3. Zabrania się:
  - 1) napełniania i opróżniania cystern kolejowych i samochodowych podczas wyładowań atmosferycznych,
  - 2) manewrowania cysternami kolejowymi lub samochodowymi przy podłączonych przewodach rozładunkowo-załadunkowych.

§ 28.

Rurociągi fazy ciekłej gazu płynnego powinny być wyposażone w zdalnie sterowane zawory odcinające z możliwością ich ręcznego zamknięcia, usytuowane poza budynkiem rozlewni gazu płynnego i poza stanowiskami przeładunkowymi cystern kolejowych i samochodowych.

§ 29.

1. Napełnianie gazem płynnym nowej instalacji lub instalacji po remoncie może nastąpić wyłącznie po dokonaniu odbioru końcowego i przekazaniu instalacji do rozruchu.
2. Rurociągi oraz zbiorniki gazu płynnego przed wprowadzeniem gazu płynnego należy odpowietrzyć.

§ 30.

1. Wąż elastyczny do przeładunku gazu płynnego powinien mieć atest i założoną metrykę oraz być poddany próbie ciśnieniowej co najmniej raz w roku.
2. Wąż elastyczny do przeładunku gazu płynnego wykazujący uszkodzenie lub po okresie używania określonym przez producenta powinien zostać wycofany z użytku.
3. W przypadku braku określenia przez producenta okresu używania węża elastycznego, o którym mowa w ust. 2, powinien on być wycofany z eksploatacji najpóźniej po 3 latach.

§ 31.

W zakresie magazynowania, napełniania i rozprowadzania gazów płynnych propanowo-butanowych nie mają zastosowania przepisy rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 15 maja 1954 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu butli z gazami sprężonymi skroplonymi i rozpuszczonymi pod ciśnieniem (Dz.U. Nr 29, poz. 115).

§ 32.

Traci moc rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1971 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach gazyfikacji bezprzewodowej (Dz.U. Nr 23, poz. 216).

§ 33.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem § 16 ust. 1 pkt 8 i ust. 2 oraz § 28, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.